

# Longissima via

„Két út van...: a rövid és egyenes, amely nem vezet sehová, meg a hosszú és kacsaringós, amelyről nem tudni, hová visz, de addig, legalább az ember úgy érzi, hogy jár.”

Kertész Imre: A kudarc

**T**alán ezernyi kötelezettségünk, önként vállalt és ránk rótt feladatunk közepette van egy végső feladat, egyfajta parancs, belső út: el kell jutni önmagunkhoz. Belső énkünk megismerése veti fel a legtöbb kérdést: az egyénnek, ha viszonylagos lelki békére, harmóniára törekszik, meg kell ismernie, amennyire csak lehetséges, a titkot, amit egyedül ő birtokolhat: saját magát. A belső lelki fejlődés célja az volna, hogy az ember élete második felében az ellentétektől hajtva egy szélesebb tudatállapotot érhesen el.

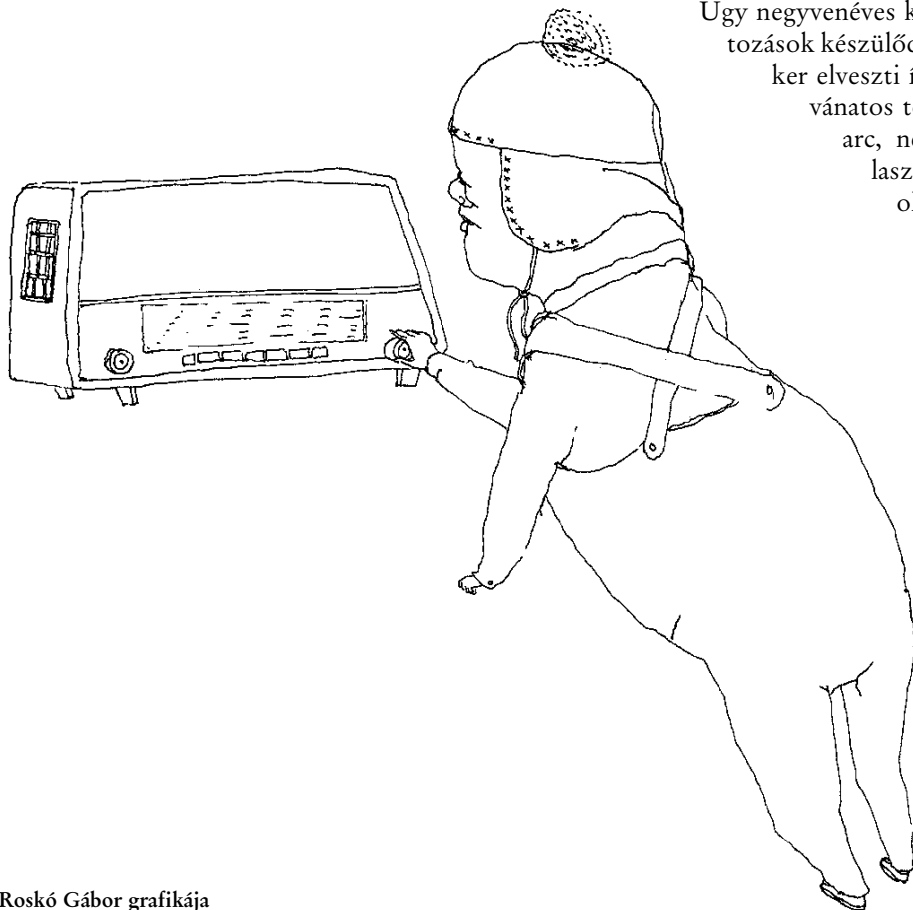
Az ember, a többi élőlényhez viszonyítva, aránylag hosszú ideig él. A viszonylag hosszú életidőn belül pedig, úgy tűnik, minden életkornak megvan a maga sajátos lelki rendeltetése, feladata. Élete első felében – ami-

kor a tudat fényes napvilágra jut – a személy igyekszik felmérni környezetét, tapasztalatokat szerez embertársairól, a hozzájuk való viszonyáról és a továbbiakban iparkodik megtalálni helyét a nap alatt. Ebben az időszakban kialakítjuk életünk kereteit, igyekszünk kamatoztatni képességeinket, általában családot alapítunk és elengedhetetlen kötelességünknek tekintjük azt is, hogy utódainknak a társadalomban jó pozíciót szerezzünk. Ennek a „délelőttnek” a feladata, hogy az élet külső nehézségeivel szembesülve, annak nekifeszülve hatékonyak legyünk, kellő társadalmi egzisztenciát szerezzünk, s amennyire csak lehet, megpróbáljuk kijárni a saját területet, amelyen megvethetjük lábunkat, kamatoztathatjuk képességeinket. Vezérlő eszménk a hasznosság és a hatékonyság, s ami ezzel együtt jár – ez a fiatal felnőtt elsőrendű feladata.

Úgy negyvenéves kor körül azonban jelentős változások készülődnek. Valami leáll, a kaland, a siker elveszti ízét, a loholás már nem oly kíváncsatos többé, nem kavar fel minden új arc, nem fáj annyira minden elszalasztott lehetőség. Nem kap utána olyan mohón az ember.

Eljön az idő, amikor az embernek számot kell vetnie önmagával: azt az életet éli-e, amelyet szeretne, s ha nem, annak mi az oka.

Jól gazdálkodott-e a reá bízott szellemi és érzelmi javakkal, és vannak-e még területek megműveletlenül, lelki tájak felfedezetlenül. A szembesülés megkerülhetetlen. Erre élete delén az ember akkor is rákényszerül, ha addig különösebb tüneteket nem okozott neki az, hogy „lelki” dolgokkal nem foglalkozott. A lélektan minden kutatása és eredménye ellenére az em-



Roskó Gábor grafikája

berek nagy része szinte el sem hiszi, hogy viselkedése nem mindig tudatos erők következménye, sőt, szinte soha nem gondolkodik el azon, vajon a tudatalatti-tartomány mennyiben befolyásolja életét, sorsát, a psziché nagyobb része a tudat számára elérhetetlen, és az átjáró az álmok és intuíció révén homályos és szűkös.

Az öregedés: kiteljesedés és beszűkülés is egyszerre. A cél végül is az, hogy az egyénben rejlő bonyolult szélsőségek egyrészt tudatossá váljanak, másrészt elfogadásra, belenyugvásra találtassanak, és kiegyenlítődjenek. Az életproblémára persze nincsen végső megoldás, és ezt az egyfajta belső törvényt önkényesen, büntetlenül nem lehet megkerülni, állandó munkálkodást igényel. Ez a feladat roppant bonyolult és kényelmetlen. Nem csoda hát, ha felnőttkorban oly sokan visszarettennek tőle. Nemritkán megmerevednek az addig kialakított és jól bejáratott struktúrák, és bizonyos emberek úgy ötven felé a mélyreható változások helyett elkezdnek rigorozussá, elveik szerint türelmetlen fanatikussá, sértődött erénycsöszökké változni. Az öregedő embernek szembesülnie kell tudnia azzal, hogy élete nem lesz egyre szélesebb és szélesebb, és komoly figyelmet kell szentelnie legbensőbb önmagának.

De ennek a feladatnak az elvégzését a környező hatások sem könnyítik meg, persze.

A törzsi társadalmakban az öreg ember nemcsak a tapasztalat hordozója volt, hanem a kultúra folyamatosságának letéteményese is. Minél öregebb, annál értékesebb.

Ma a világ mítoszok, átélhető istenek híján, egységes szellemiség, lelkiség, spirituális táp nélkül afelé halad, hogy élhetetlen, sivár és kétségbeejtő hely legyen. A fogyasztói létforma elsősorban és mindenáron a teljesítményt, a hatékonyságot követeli meg, az azonnali hatást díjazza. Ez a szemlélet az öregedést a hanyatlással azonosítja. A modern civilizáció minden területen a fiatalság önmegvalósító arzenálját vonultatja fel: a rek-

lámok, szappanoperák, hirdetések, a televízió és a filmek, a magazinok mind-mind a látszat, a külszín, az arculat, a küllem, a máz, a formai elem döntő szerepét hangsúlyozzák. A képi világ befonja az emberek életét, a fiktív valóság átszövi a kapcsolatokat, behatol a magánélet területére. Az ember és főként a nők esztétikai tárgyként jelennek meg és ezernyi fortélyt, praktikát sajátíthatnak el közvetítésükkel, hogy fiatalságukat és szépségüket, ezáltal értékességüket megőrizzék. Öröké fiatalnak, szexuálisan vonzóknak és társadalmilag sikeresnek kell tűnni mindig és minden helyzetben. A szex- és szépségmítosz társadalmi méreteiben minden oldalról préselő erőként hat – nem enged egérutat. Gátat kell szabni az öregedés folyamatának, főként a külsőségek tekintetében – így szól a parancs, mert minden, ami e téren felüti fejét, az elmúlással, a halállal kapcsolatos képzeteknek enged utat, márpedig ezek a képzetek azok, amellyel a modern fogyasztói civilizáció tömegkultúrája a köznapi szinten nem tud és nem akar foglalkozni. Ezért tűnnek fel a képernyőkön és a reklámokban örökifjú öregek, agyonkozmetikázott és ifjúvá plasztikázott középkorú színészek, s a szélsőség is megjelenik a rivaldafényben álló sztárok között, akik körül nem egy a beavatkozások következtében önmaga ijesztő paródiájává lett.

A lelkültre nézve a szépség- és fiatalságkultusznak sajnálatos következményei lehetnek. A beszabályozott és társadalomba jól illeszkedő voltuk ellenére sajnálatosan félbemaradottnak lehet tekinteni ezeket az életutakat. Talán az emberek többsége meg sem találja az önkifejezés személyre szabott formáit. Az önazonosság keresése és a társadalmi kötöttségekből való kitorés annak, aki nem áll ellent ennek a hatásnak – nem bátyázza körül könyvekkel, nem vérteti föl magát zenével, művészetekkel –, nagyon nehéz. Pedig az öregedés feladata emberi tudatunk további fejlődése lenne, azé, amit kultúrának nevezünk.

Nagy Zsuzsa



## TISZTELT OLVASÓNK!

„Az élet teljessége és kiteljesedése megköveteli a szenvedés és öröm egyensúlyát. Mivel azonban a szenvedés határozottan kellemetlen, az ember természetesen nem hajlandó mérlegelni, mennyi félelemre és gondra teremtett. Ezért beszél folyton magát megnyugtató javulásról és lehető legnagyobb boldogságról, nem gondolván arra, hogy a boldogság is mérgezett, ha a szenvedés mértéke nem telt be.” *C. J. Jung*

Önnek, aki az élet árnyékos oldalán folytat áldozatos és felelősségteljes tevékenységet, e gondolat jegyében fejezzük ki elismerésünket és kívánunk boldog, békés ünnepeket!

A kiadó és a szerkesztőség munkatársai